

RIJEČKI FILOLOŠKI DANI

Zbornik radova s
Međunarodnoga znanstvenog skupa
Riječki filološki dani
održanoga u Rijeci
od 16. do 18. studenoga 2006.

Filozofski fakultet
Rijeka, 2008.

Željka Fink

TROŠIMO LI DO ZADNJE PARE ILI LIPE? (NOVČANE JEDINICE U HRVATSKOJ FRAZELOGIJI)

dr. sc. Željka Fink, Filozofski fakultet, Zagreb, izvorni znanstveni članak

UDK 811.163.42'373.7

U članku se analiziraju frazemi sa sastavnicom novac, odnosno pare, te s komponentama koje su nekad bile novčane jedinice (groš, para). Razmatra se tendencija zamjenjivanja sastavnice para aktualnim hrvatskim novčanim jedinicama kuna i lipa.

Ključne riječi: hrvatski jezik, frazeologija, frazemi s komponentama novčanim jedinicama

1. Iz povijesti novca

Novac bismo najkraće mogli definirati kao specifičnu robu koju je razvoj robne proizvodnje i razmjene izdvojio iz ostalog robnog svijeta da monopolski vrši ulogu općeg ekvivalenta vrijednosti¹. Dr. Antun Bauer, muzeolog i kolekcionar, ističe da novac, u prvom redu, služi kao platežno sredstvo za razmjenu dobara, ali je on ujedno povijesni i gospodarski dokument vremena, te važan datirani umjetnički i kulturni spomenik, dokument pisma i jezika².

Prije nastanka novca njegovu je funkciju vršila stoka, ali i krzno, žito, školjke itd. O tome svjedoči i latinski naziv za novac – *pecunia* (*pecus* = govedo), kao i naziv aktualne hrvatske valute koji je odabran zbog značajne uloge kunovine u monetarnoj i fiskalnoj povijesti Hrvatske. Krzno kune bilo je sredstvo naturalnog plaćanja, njime se, npr., plaćao porez (nazvan *kunovina* ili *marturina*) u srednjovjekovnoj Slavoniji, Primorju, Dalmaciji. Da je krzno nekad bilo platežnim sredstvom, potvrđuje i etimologija broja 40 u ruskom jeziku. *Sorok* (*сорок*) je najvjerojatnije nastalo od riječi *сорокъ* (vreća, košulja), što je u direktnoj vezi s običajem da se krzno samura prodavalo u vrećama u koje je stalo 40 takvih kožica. Ujedno se smatralo da je 40 takvih kožica dovoljno za izradu bunde. *Sorok* je, znači, prvo označavao vreću, zatim vreću s 40 komada samurovine, a onda se to prenijelo na broj³.

¹ Opća enciklopedija Leksikografskog zavoda, Zagreb, 1961.

² www.hnb.hr/novcan/povijest/h-nastavak-1.htm

³ Postoji i manje vjerojatna teorija da je *sorok* preuzet iz grčkog (*tes*)*sarakonta*.

Međutim, s razvojem trgovine jača i potreba za novčanim oblikom vrijednosti, pa nastaje novac koji prvo ima oblik grumena, šipke ili predmeta od zlata ili srebra. Prvi 'pravi' novac nastaje u VII. st. pr. Krista u državi Lidiji u Maloj Aziji.

Najstarijim hrvatskim novcem smatra se novac Bijelih Hrvata. U X. su st. svoj novac kovali hrvatski kneževi Slavnikovići. Krajem XI. i početkom XII. st. na području Hrvatske herceg Andrija kuje srebrne *denare* i *poludenare* po uzoru na *frizatiké*⁴, pa se oni nazivaju *hrvatskim frizaticima*. Njegovi su nasljednici uveli *banske denare* ili *banovce* na kojima se od prve polovine XIII. pa gotovo do kraja XIV. st. nalazio lik kune. U prvoj polovici XVI. st. nastaje novac koji u numizmatičkim krugovima slovi za najljepši hrvatski novac; to su *groševi* i *taliri*, kovanice Nikole III. Zrinskog. U Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca koristili su se *dinarima* i *parama* jednako kao i u bivšoj Jugoslaviji. Nezavisna Država Hrvatska rabila je *kunu* kao sredstvo plaćanja; kuna se tada dijelila na 100 *banica*, ali one zbog inflacije nisu nikad puštene u opticaj. Nakon osamostaljenja Hrvatske kratko smo se vrijeme služili *hrvatskim dinarima*, koje su 30. svibnja 1994. zamijenile *kuna* i *lipa*.

2. Frazemi i imovinsko stanje

U hrvatskom jeziku postoje, s jedne strane, frazemi koji u svom sastavu imaju ili neku konkretnu novčanu jedinicu ili pak opći pojam *novac* (odnosno njegove istoznačne varijante) pri čemu njihovo frazeološko značenje u najvećem broju slučajeva ostaje u financijskoj domeni. S druge pak strane, dio frazema nema novčane jedinice niti spomenutog općeg pojma u svom sastavu, ali ih njihov semantički talog ili etimologija vodi prema frazeološkom značenju vezanom za pojam financijske vrijednosti ili imovinskog stanja.

Tako se, na primjer, biblizam *zlatno tele*, u kojem se zlato u prvom redu odnosi na materijal od kojeg je tele izrađeno, a tek posredno aludira na vrijednosni element, semantički odnosi na novac i bogatstvo kao cilj i svrhu. S druge pak strane u frazemu *košta koga*, što kao *svetog Petra kajgana* direktno se ukazuje na visoku cijenu nekog predmeta.

I to samo zato da bi se oni proslavili, pokazali pred svijetom da ni oni ne zaostaju za tim bogohulnim Zapadom, koji se samo klanja zlatnom teletu, ne poštujući ni ljudske osjećaje, ni Božje zakone. (HKP – Barković – HFR⁵)

...uz japansko pivo možete pronaći i irsko koje, naravno, košta ko svetog Petra kajgana – 15 dolara bočica. (G)⁶

Koncept bogatstva – siromaštva vrlo je bogat u svim jezicima. Ovdje se navodi samo dio hrvatskih frazema navedenog koncepta unutar kojega se stvaraju manje podskupine frazema prema dvama osnovnim kriterijima – semantičkom talogu i dodatnim značenjskim elementima.

Frazemi s komponentom *džep*, na primjer, svojim nas semantičkim talogom asociraju na mjesto na kojem se može pohraniti novac. Antonimni se parovi glagolskih frazema

⁴ Frizatik je srebrn novac koji je naziv dobio po gradu Friesachu u Koruškoj.

⁵ Hrvatski frazeološki rječnik.

⁶ www.google.com

strukturno bliskog izričaja *imati pun (dubok) džep (džepove)* : *imati prazan džep (džepove)*, *biti prazna džepa (džepova)* odnose na značenje 'imati <mного> novca, biti bogat', odnosno 'nemati novca, biti siromašan'. Frazemi se potvrđuju i bez glagola, tj. u adjektivnom kategorijalnom obliku.

No, istovremeno na tržnicama ima i mesa i voća i povrća. Dakako, treba imati dubok džep da bi se kilogram mesa toliko platilo. (HFR)

A možda je podsvesno izbjegavao susret jer bio je praznih džepova? (Majdak – HFR)

Aviokompanije bogatih država putnicima dubokih džepova spremne su ponuditi sve što zažele. (G)

Podkupina frazema s općim značenjem 'bogato živjeti' u kojoj se poseban naglasak stavlja na lagodan život, na blagostanje i izobilje na ovom je mjestu predstavljena frazemom *živjeti kao bubreg u loju*, dok se u frazemu *živjeti na visokoj (velikoj) nozi* jače akcentira raskoš i neumjereno rasipanje novca:

Jedan takav mučkaroš zaradi mjesečno kao pedeset radnika u tvornici. Živi kao bubreg u loju, a ostali glođu kruh. (Jelačić Bužimski – HFR)

Stariji sin sjevernokorejskog vođe Kima Jong Ila u protekle tri godine u Macau živi na visokoj nozi i stalni je gost u otmjenim restoranima... (G)

Koncept siromaštva sadrži priličan broj hrvatskih frazema. Ovom se prilikom navodi samo nekoliko predstavnika. To je, u prvom redu, pridjevski poredbeni frazem *gol (siromašan) kao crkveni miš* općega značenja 'jako siromašan, bez igdje ičega', te dva glagolska frazema *odnijeti (nositi i sl.) gaće na štapu* i *pasti (spasti, doći) na prosjački štap* čije se frazeološko značenje odnosi na proces osiromašenja, što u dijelu tekstova može upućivati na početni stupanj siromaštva, a u dijelu na prijelaz iz boljeg imovinskog stanja u gore, iz relativne financijske situiranosti u siromaštvo:

Da se u gospodarstvu radi kao u državnoj upravi, mnoge bi tvrtke već nosile gaće na štapu. (G)

...jer je velik broj Sinjana zbog njihova (ne)rada spao na prosjački štap. (G)

Spomenimo još glagolski frazem koji se upotrebljava u dva oblika *nemati ni kuće ni kućišta*, odnosno *biti bez kuće i kućišta* ('živjeti u potpunom siromaštvu, biti bez ičega, nemati ništa') koji govori o stanju potpunoga siromaštva, ali se, slijedom semantičkoga taloga, akcent u prvom redu stavlja na nepostojanje stambenog prostora, mjesta za život.

Njihova je situacija vrlo teška; ne samo da su bez kuće i kućišta, nego je i otac ostao bez posla. (HFR)

3. Frazemi s komponentom *novac (pare)* i s novčanim jedinicama

3.1. Određen broj frazema suvremenog hrvatskog jezika, kao što je već rečeno, u svom sastavu ima komponentu *novac* kao opći pojam. U nekim je frazemima navedenu sastavnicu moguće zamijeniti imenicom *pare* ili žargonizmima *lova*, *šuska*, *perje*.

U hrvatskoj su se terminologiji ustalile sintagme *pranje novca*, odnosno *prati novca* i *prljavi novac*. To su kalkovi iz engleskog (*money laundering, dirty money*). Pranje novca je pretvaranje tzv. «prljavog» novca ili druge imovinske koristi pribavljene kriminalnim ili drugih protuzakonitim radnjama u «čist» novac, tj. onaj koji se može upotrijebiti i koristiti kao legalni prihod u bankovnim, trgovačkim kupoprodajnim, investicijskim, poduzetničkim i drugim poslovima ili načinima ulaganja⁷. Rabi se i termin *okrenuti / okretati novac* u značenju 'uspješno se baviti novčarskim ili trgovačkim poslovima, biti uspješan u novčarskim poslovima / o osobama i firmama'. Iako se u navedenim sintagmama imenica *pranje*, glagoli *prati* i *okrenuti / okretati*, te pridjev *prljavi* upotrebljavaju u prenesenom značenju, sintagme kao cjelina nisu dobile neki dodatni prijenos značenja, što bi im eventualno proširilo upotrebu i izvan područja kaznenog prava ili bankarstva, pa ih ne možemo smatrati dijelom uže frazeologije.

S druge pak strane, dio frazema u užoj frazeologiji sadrži imeničke komponente *novac, pare* i eventualno njihove žargonske ekvivalente, ali u njima, treba naglasiti, navedene komponente nisu izgubile svoje prvotno leksičko značenje (znači, u frazemima je provedena djelomična desemantizacija), pa se frazeološko značenje još uvijek odnosi na neki oblik razmjene dobara ili imovinskoga stanja. Tako se frazem *za sitne (male) novce (pare i sl.)* upotrebljava uz glagole *kupiti / kupovati, dobiti / dobivati, nabaviti / nabavljati* i sl., ali i uz one koji znače obratan proces: *prodati / prodavati* i sl., a značenje mu je 'jeftino':

Uredaji uglavnom egzotičnih i nepoznatih imena koji se za male pare mogu kupiti po raznim trgovačkim centrima... (G)

Prodao sam ga nekom tipu za sitne pare! (G)

Mogu ga dobiti za male novce – 400 kn, pa me zanima isplati li se kupnja i znate li kakve podatke o tom modelu. (G)

U zadnje se vrijeme pojavilo puno plinskih instalatera i uređaja loše kvalitete koji se nude za sitne novce... (G)

Koncept uzaludnog trošenja novca, trošenja novca na pogrešnim mjestima ili na nepotrebne stvari veže se uz frazem *baciti / bacati (rasipati) novac (pare i sl.)*, dok na suprotan proces upućuje frazem *zgrnuti / zgrtati novac (pare i sl.)* 'zaraditi mnogo novca u kratkom vremenskom razdoblju':

...ja ti savjetujem da ne bacaš pare na pripreme... (G)

Samo rasipaš novac koji će ti trebati pod stare dane. (G)

Za taj je projekt bio dovoljan dogovor mladih entuzijasta koji na telekomunikacijama ne žele zgrtati novac. (G)

Četiri su frazema tematski vezana za posjedovanje veće ili velike količine novca, pri čemu se kod dvaju radi o trenutnom stanju, o privremenoj dobroj ili zadovoljavajućoj materijalnoj situaciji (*biti pri novcu (parama i sl.)*) i novijem žargonizmu *biti u lovi* (kod kojeg nije zabilježena zamjena žargonskih imeničkih komponenata), a kod druga dva o

⁷ Definicija je preuzeta iz Rječnika kaznenog prava u izdanju Masmedia (<http://www.limun.hr/main.aspx?id=26418&Page=4>).

⁸ http

trajnijem stanju bogatstva (*plivati (valjati se) u novcu (parama i sl.), ležati na novcu (parama i sl.)*). Zanimljivo je da kod frazema u kojem se ukazuje na trajno stanje semantički talog sugerira situaciju plivanja, valjanja ili ležanja na novcu što više nalikuje stripu ili crtanom filmu nego realnoj situaciji.

Razumijem ga, nismo trenutno pri novcu, gorivo je skupo... (G)

Može se zaključiti da UEFA pliva u novcu, njihov ukupni kapital procijenjen je na preko 250 milijuna švicarskih franaka. (Slobodna Dalmacija, 2004.)

Jedni plivaju u lovi koja im nije toliko potrebna, dok u Africi umiru... (G)

...zaraduje se ko u priči, valja se u novcu, voze se auti iznad \$30.000... (G)

I naposljetku, tri se frazema odnose na štedljiva čovjeka koji misli na svoju budućnost ili poznije godine štedeći novac: *držati novac (pare i sl.) u čarapi, stavljati novac (pare i sl.) na stranu*. Kod prvog slika u pozadini jasno govori o tome da se novac čuva kod kuće, a ne u banci, dok drugi ne spominje način ili mjesto čuvanja novca, nego negira njegovo trošenje. Treći je upotrebno prilično uzak i govori o štednji novca za situaciju kad čovjek (više) ne može privređivati (starost, bolest itd.). On je registriran u punom i skraćenom (eliptičnom) obliku. U punom se čuva opozicija bijelo – crno, česta u folkloru, u kojoj bijelo ima pozitivni, a crno negativni predznak: *čuvati (ostavljati, štedjeti) bijele novce (pare) za crne dane*. U suvremenom se hrvatskom jeziku znatno češće upotrebljava eliptični oblik frazema: *čuvati (ostavljati, štedjeti) za crne dane*.

...nisam od onih (...) koji novac drže u čarapi, ali (...) želim si osigurati mogućnost da ga mogu (relativno brzo) skupiti... (G)

Štedjeli smo godinama, tata je stavljao novac na stranu i zapisivao uštedene iznose u svoju bilježnicu... (G)

Čvrsto se držite onoga što imate, uvijek čuvajući bijele pare za crne dane. (G)

Računi su im uredni i štede za crne dane jer ne žele ni o kome ovisiti... (G)

Za razliku od dosad nabrojanih frazema kod kojih frazeološko značenje uvijek na neki način ostaje u sferi financija, jedan je frazem sa sastavnicom *novac* potpuno desemantiziran, što znači da se semantički odvojio od bilo kakvih financijskih okvira. To je jedinica *i ovce i novce* sa značenjem 'sve bez izuzetka, apsolutno sve'. Sastavnica *novac* ovdje se ne može zamijeniti nijednom drugom istoga značenja jer bi se narušila rima kao važan element navedenoga frazema. Upotrebljava se uz različite kolokate, ali najčešći su glagoli *htjeti, željeti, dobiti, imati*, a frazemom se obično izražava nerealna želja posjedovanja apsolutno svega:

Bude li pametan, imat će i ovce i novce. (Vjesnik, 2006. – Riznica⁸)

To je obrazac ponašanja (...) koji pokušava dobiti i ovce i novce... (Vjesnik, 2006. – Riznica)

3.2. Druga skupina frazema u svom sastavu sadrži komponentu *zlato* koje je nekad također bilo platežno sredstvo. *Platiti / plaćati suhim zlatom* <što> znači 'ne žaliti novac za što, biti spreman skupo platiti za što' i odnosi se na vrlo skupocjenu robu, ali i na

⁸ <http://riznica.ihj.hr/>

predmete koji su nam iz nekog razloga izuzetno važni i spremni smo za njih izdvojiti mnogo novca:

...trebalo bi osvijetliti "najbolje čuvanu tajnu" vinkovačkog rocka, o čijim su se koncertima ispredale legende i čiji su se snimci plaćali sublim zlatom. (G)

Usput bih spomenula i poredbeni pridjevski frazem *žut kao cekin* koji, doduše, ima zlatnik, odnosno dukat (*ital. zecchino*) u svom sastavu, ali se semantički talog ne gradi na njegovoj vrijednosti. Ovdje je za frazeološko značenje presudna zagasito žuta boja cekina koja je kod nekih proizvoda poželjna i kao takva znak dobre kvalitete. Frazem se najčešće odnosi na boju vina, ulja, piva i drugih proizvoda, a u novije se vrijeme počeo povezivati i s piletinom poželjne boje i kvalitete.

...na zadnjem sjedištu stoje drvene kašete i u njima plastične boce (...) i u njima kao cekin žuta malvazija. (G)

...malo je onih kojima bradu ne miluje pjena sočnog i pitkog plzenskog piva, žutog kao cekin. (G)

...orasi su ove godine, zahvaljujući toplom i suhom vremenu, žuti kao cekin. (G)

3.3.1. Treća je skupina karakteristična po tome da se u njoj kao sastavnica pojavljuje neka konkretna novčana jedinica. To je, u prvom redu, *groš* u sad već pomalo arhaičnom frazemu *primiti / primati (uzeti / uzimati) za gotov groš* što u značenju 'olako ili naivno povjerovati / vjerovati u što, lakomisleno prihvatiti / prihvaćati ono što se čuje, primiti / primati neprovjereno kao istinito'. Navedeni se frazem rjeđe pojavljuje u novijim tekstovima, čini se da ga je zamijenio znatno frekventniji istoznačni frazem *uzeti / uzimati (primiti / primati) zdravo za gotovo*.

Ne primaj za gotov groš ono što ti taj stari lisac kaže: laže čim zine. (HFR)

Frazeološka se jedinica *za svoj groš* upotrebljava u značenju 'u svom interesu, za sebe, ne obazirući se na druge, misleći samo na sebe':

...na tračeve i afere koje prate Martu i njega Kitić se ne obazire već živi za svoj groš... (G)

...mislim da je svinganje mnogo poštenije nego kada svaki partner vara onog drugog za svoj groš... (G)

3.3.2. Druga novčana jedinica koja se frazeološki uvriježila jest *para*. Ušla je u sastav nekoliko frazema, koji su zabilježeni i u najnovijim rječnicima hrvatskoga jezika. Para se kao novac upotrebljavala još u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca, a onda je ponovo ušla u upotrebu u bivšoj Jugoslaviji i bila u opticaju do prosinca 1991. godine. Frazeme s tom sastavnicom možemo podijeliti u nekoliko skupina.

U prvoj se govori o vrijednosti čega, pri čemu se ta vrijednost negira. Tako frazemi *ne vrijedi ni prebijene pare, ne vrijedi ni pet para, ne vrijedi ni dvije pare* znače 'ništa ne vrijedi, potpuno je bezvrijedno'.

A život onih koji su ostali pod okupatorskom vlašću nije vrijedio ni prebijene pare. (G)

Druga govori o čijem lošem materijalnom položaju: *biti bez prebijene pare, nemati ni prebijene pare* 'biti bez novca, nemati sredstava za život'.

Potpuno sam uvjeren činjenicom da već danima (da ne kažem tjednima) nemam ni prebijene pare... (G)

Treća se skupina upotrebljava u kontekstu trošenja novca: *do zadnje (posljednje) pare* ('u potpunosti, apsolutno sve') je frazem koji potvrđujemo glagolskim kolokatima tipa *potrošiti, dati, platiti*, ali i drugima.

Gubio je toga puta, gubio sve do posljednje pare i izbacujući karte svom žestinom govorio... (M. Begović – Riznica)

Dosad spomenuti frazemi sa sastavnicom *para* samo su djelomično desemantizirani. Međutim, frazeološke jedinice *ni prebijene pare*, odnosno *ni pet para* upotrebljavaju se i samostalno, tj. bez glagola, u značenju 'apsolutno ništa, baš ništa'.

...čini mi se da Barnsley danas neće dati ni pet para na reputaciju svog protivnika... (G)

Iako su pare bile u upotrebi u različitim državama u kojima su živjeli Hrvati, one nisu u opticaju već preko deset godina. Upravo sam zato željela istražiti primjećuje li se tendencija zamjenjivanja komponente *para* novom novčanom jedinicom. Sakupljeni primjeri s internetskoga pretraživača Google potvrđuju dvije stvari: frazemi s komponentom *para* potvrđeni su u velikom broju primjera, ali se potvrđuju i izrazi identične strukture u kojima se navedena sastavnica zamjenjuje ne samo odgovarajućom novom novčanom jedinicom *lipom*, već i *kunom*. Oni se, znači, upotrebljavaju kao svojevrsne frazeosheme u kojima se zamjenjuju novčane komponente:

I vjerujem da ćete pošteno otplatiti do zadnje lipe. (G)

Očito jedino mi koji živimo od plaće moramo do zadnje lipe državi platiti sve poreze... (G)

Nije sporno da nijedna stranka koja je kupila automobil nije uplatila ni pet lipa na račun poduzeća. (G)

Inače, ja ne bih dao ni pet kuna za tu stranicu. (G)

Prava satenska posteljina ne može biti jeftina, ali se isplati do posljednje kune. (G)

Može se naći i nešto primjera u kojima se frazeološki pokušavamo približiti Europi, pa se hrvatske novčane jedinice zamjenjuju *centom* i *eurom*.

...da je kojim slučajem taj novac bio namijenjen razvoju nakladništva ili pojedinim nakladničkim programima, on bi bio potrošen do zadnjeg centa! (G)

Situacija sa zamjenjivanjem novčanih jedinica postaje apsurdna kad se uz lipe ili kune upotrijebi glagolski pridjev *prebijen*⁹. S druge strane, to je potvrda njegove potpune desemantizacije, ali, vjerojatno, i neznanja jer mlađa generacija možda ne zna da je takav probušen novčić doista postojao.

Samim novcem ne vrijediš ni prebijene lipe. (G)

...za veliki aeromiting za dane Grada nismo dobili ni od koga ni prebijene lipe... (G)

...nakon popravka auta neću imati ni prebijene kune... (G)

⁹ Prebijena para je bila probušena u sredini.

Tako smo imali situaciju da u Hrvatskoj nitko nije mogao davati praktički ni prebijene kune nekoj udruzi ili ustanovi koja skrbi o napuštenoj djeci. (G)

Može li se na temelju navedenih primjera zaključiti da se stvaraju novi hrvatski frazemi? Čini mi se da je za takav zaključak još prerano, ali očito je da postoji tendencija zamjenjivanja novčanih komponenata. Ovoga je to časa još uvijek na razini frazeološke igre, u kojoj govornici namjerno i svjesno narušavaju frazemsku strukturu. Nastavi li se takva tendencija, postoji mogućnost da se neko vrijeme paralelno upotrebljavaju *pare*, *lipe*, *kune*, nakon čega bi se moglo dogoditi da *pare* postepeno počinju prelaziti u pasivni fond, a *lipe* i *kune* ostanu kao jedina moguća sastavnica. Međutim, takav je proces u frazeologiji obično puno dugotrajniji nego u leksiku zbog prijenosa značenja, zbog gubljenja direktne veze s prvotnim leksičkim značenjem, zbog *zaboravljanja* semantičkog taloga koji nas je doveo do frazeološkog značenja. Mogli bismo stoga reći da je frazeologija konzervativnija i otpornija na promjene, da se teže 'modernizira' i usklađuje s novim pojavama u društvu.

LITERATURA I IZVORI

Anić, Vladimir, *Veliki rječnik hrvatskoga jezika*, Novi Liber, Zagreb, 2003.

Бирих, Александр, "К сопоставительно-историческому изучению структурно-семантических моделей в чешской, русской, хорватской и сербской фразеологии", u: *Историко-этимологическое изучение славянских фразеологических систем*, Санкт-Петербург, 1988, str. 15-34.

<http://riznica.ihjj.hr/>

Matešić, Josip, *Frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika*, Školska knjiga, Zagreb, 1982.

Menac, Antica, Fink Arsovski, Željka, Venturin, Radomir, *Hrvatski frazeološki rječnik*, Naklada Ljevak, Zagreb, 2003.

Rječnik hrvatskoga jezika (ur. J. Šonje), Leksikografski zavod Miroslav Krleža i Školska knjiga, Zagreb, 2000.

Rječnik kaznenog prava u izdanju Masmedia (<http://www.limun.hr/main.aspx?id=26418&Page=4>)

Шанский, Н. М., Иванов, В. В., Шанская, Т. В., *Краткий этимологический словарь русского языка*, Просвещение, Москва, 1975.

www.google.com

www.hnb.hr/novcan/povijest/h-nastavak-1.htm

www.hnb.hr/novcan/povijest/h-nastavak-2.htm

www.hnb.hr/novcan/povijest/h-nastavak-3.htm

www.hnb.hr/novcan/povijest/h-nastavak-4.htm

www.hnb.hr/novcan/povijest/h-nastavak-5.htm

...REZ...

ni

vatski
encija
loške
i li se
pare,
asivni
ces u
zbog
ičkog
da je
lađuje

ктур-
бской
фра-

agreb,

ečnik,

tolska

26418

еский

РЕЗЮМЕ

Željka Fink

ДЕНЕЖНЫЕ ЕДИНИЦЫ В ХОРВАТСКОЙ ФРАЗЕОЛОГИИ

В работе анализируются фразеологизмы с компонентом *novac* (*pare*), с одной стороны, и с компонентами, которые когда-то употреблялись в качестве денежных единиц (*groš*, *para*), с другой. Обсуждается тенденция употребления новых денежных единиц *kuna* и *lira* вместо компонента *para* в хорватских фразеологизмах.

Ключевые слова: хорватский язык, фразеология, фразеологизмы с компонентами денежных единицами